

Alueellinen varautuminen

Vesa-Pekka Tervo
pelastustoimen kehittämisspäälikkö
KUMA 2017, Muutostukiklinikka, Alueellinen varautuminen
A 3.23

”Alueellinen varautumisen yhteensovittaminen”

- Malli on rajattu varautumisen yhteensovittamiseen
  - **etukäteisvalmisteluiden koordinaatio**, ml. valmius- ja varautumissuunnittelu
- Alueellinen varautumisen koordinaatio koostuu mallissa
  - Alueen **yhteisestä varautumisesta**
  - **Toimiala- ja tilannetyyppikohtaisesta koordinaatiosta**
- *Yhteinen varautuminen*
  - laaja-alaista, poikkihallinnollista, toimijat ja toimialat kokoavaa
  - kokonaiskuva alueen varautumisesta
  - ei rajoita tai korvaa eri toimialojen varautumisen johtamis-, yhteensovittamis- ja valvontatehtäviä ja -vastuita

Maakunta ja "yhteisen varautumisen" tehtävät

Maakunnan tulee huolehtia alueella toimivien viranomaisten, kuntien, elinkeinoelämän ja järjestöjen yhteiseen varautumiseen liittyvistä tehtävistä:

- 1) alueellisesti merkittävien riskien poikkihallinnollisen arviointityön järjestäminen;
- 2) turvallisuuteen vaikuttavien toimintaympäristön muutosten poikkihallinnollisen seuranta- ja arviointityön järjestäminen;
- 3) varautumisen suunnittelussa tarpeellisen yhteistoiminnan järjestäminen;
- 4) maakunnan alueen valmius- ja häiriötilanneharjoitusten järjestäminen.

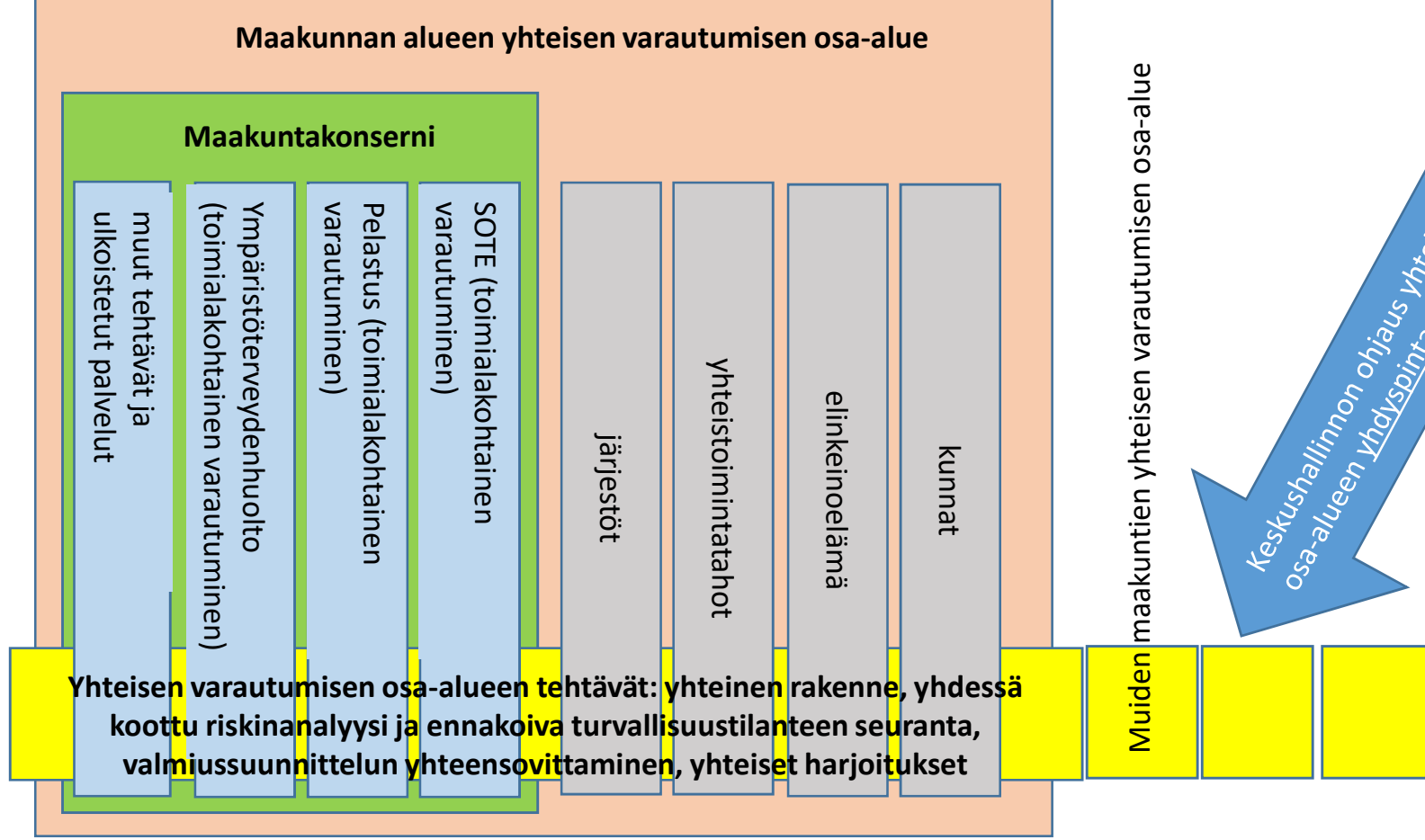
Maakunnan tulee ylläpitää yhteistyössä edellä mainittujen kanssa yhteensovittamisessa tarvittavia yhteistyörakenteita.

Alueellisen yhteisen varautumisen lähtökohdista

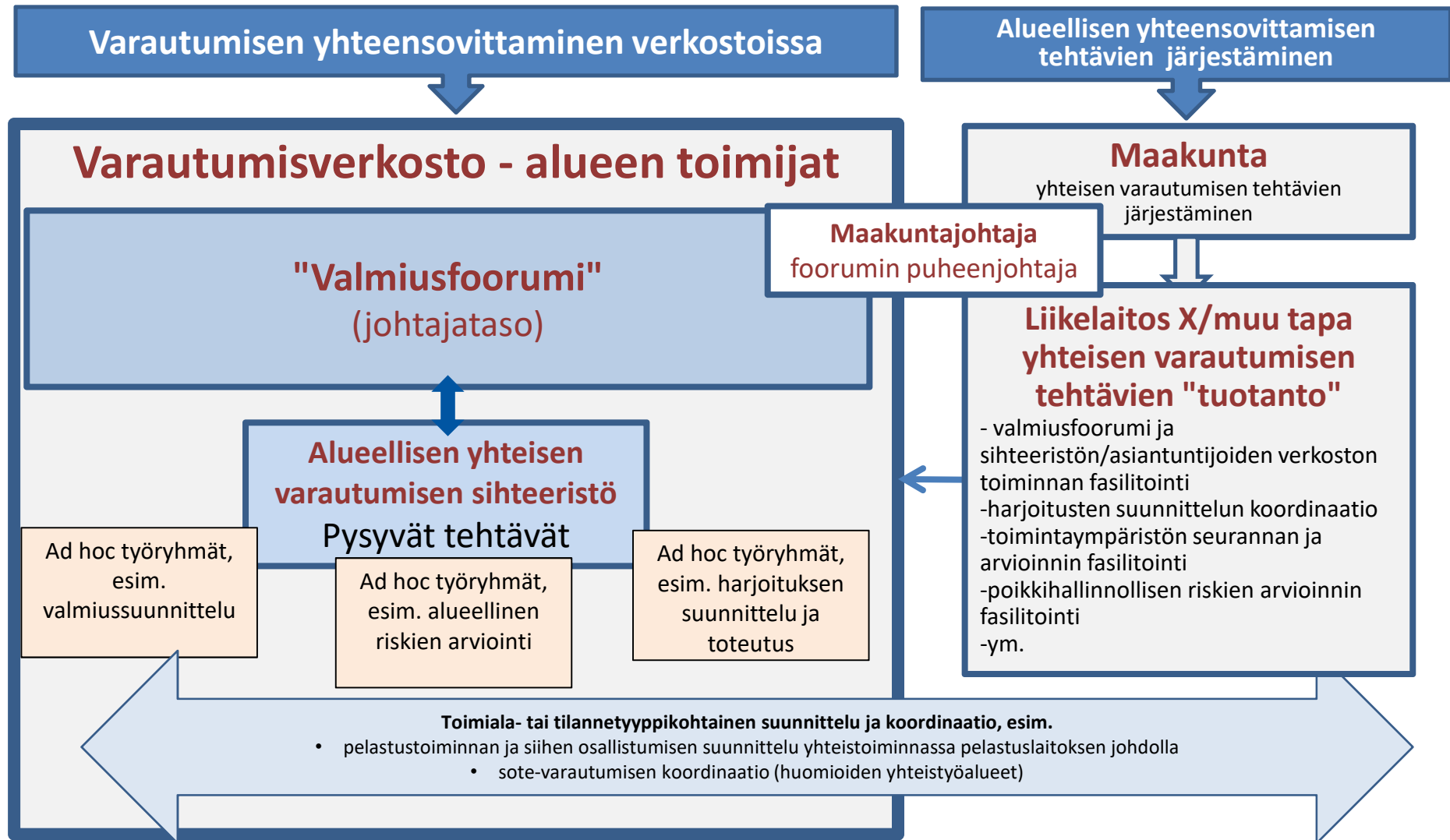
- Työssä on perusteltua huomioida kuntien keskeinen rooli.
- Kunnat osa kansallista varautumisen ja turvallisuuden suorituskykyä.
  - » Kunta on osa kokonaisturvallisuuden konseptia, ja siten yhteensovittamisen rakenteiden piirissä.
- Tavoitteena kunnan sijoittaminen tarkoituksenmukaisesti osaksi varautumisen kokonaisuutta maakunnassa.
- Ei edellytä "koordinaatiota". "ohjausta", mutta yhteensovittamista kylläkin - eli useista asioista sopimista ja tietoisena pitämistä.
- Maakuntatasolla varautumisen suorituskyky perustuu siihen, kuinka hyvin maakunnan alueen suorituskyky on saatu viritettyä tarkoituksenmukaiseen yhteistoimintaan. Siten kuntien suorituskyky muodostaa keskeisen osan maakunnan alueen varautumisen suorituskyvystä.

Keskinäinen sidoksellisuus on voimavara

- Varautumisessa onnistumista ja tehtäväkohtaista kyvykkyyttä ei ratkaista organisaatio kerrallaan, vaan se tulee ratkaista yhteistä suorituskykyä kehittämällä.
- Maakunnassa yhteisen varautumisen osa-alue on kaikkien toimijoiden jakama intressi. Siitä ei voi erottaa mitään osa-aluetta, eikä se mahdollista palastelua - toimijoiden keskinäinen sidoksellisuus sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti.
  - » Toiminnan kohteena koko varautumisen ja turvallisuuden kenttä –ministeriöistä riippumaton maakunnan omistajuus (silti ministeriöiden on tehtävä oma osansa).
- Huolehdyttävä siitä, että maakunnan riskienhallinnan ja turvallisuustilanteiden muutosten seurannan sekä operatiivisen tilannekuvan kokoamisella on riittävä yhteys.

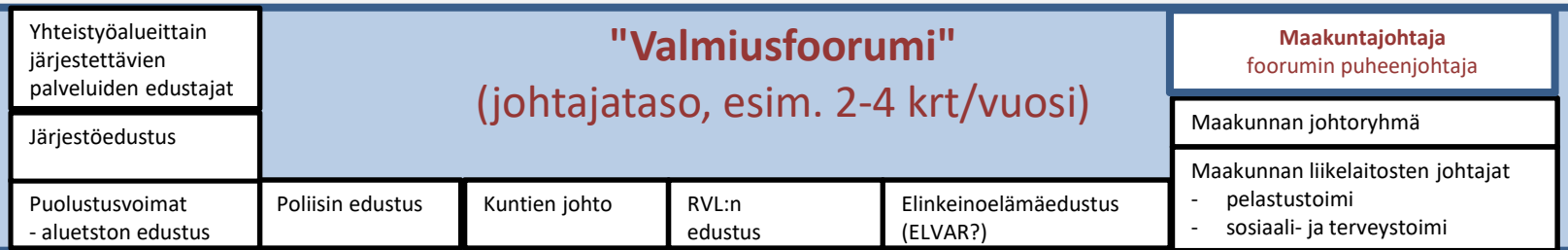

Keskushallinnon ohjaus yhteisen varautumisen osa-alueen yhdyspintaan, jotta Oy Suomi Ab toimii

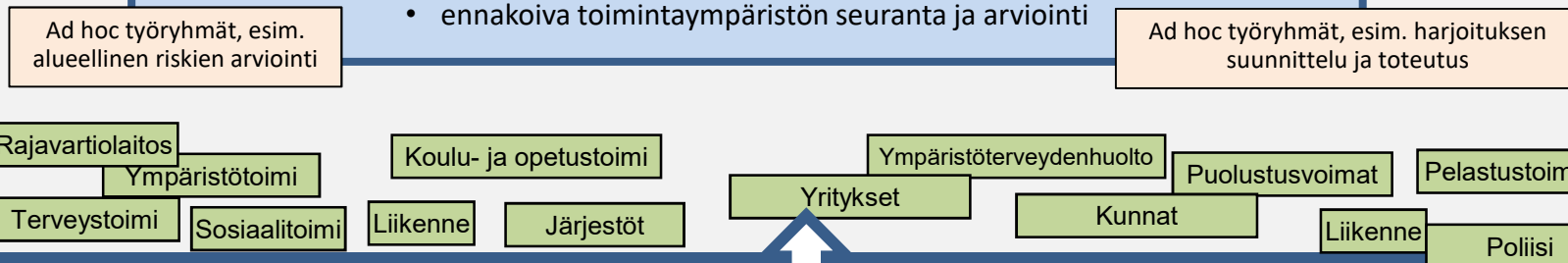

Varautumisen yhteensovittaminen verkostoissa

Varautumisverkosto - alueen toimijat

Alueellisen yhteisen varautumisen sihteeristö

Liittymäpinnat paikallistason yhteensovittamisrakenteisiin

Esim. kuntien tai seutukuntien valmiusryhmät / vast.

Maakuntien välinen yhteistyö
(huomioiden yhteistyöalueet)

Miten toimia yhteistyössä vaativassa häiriötilanteessa, jos

- ei ole yhteistä toimintaympäristön turvallisuusmuutosten seuranta, joka käynnistää kaikkien osapuolten yhteistoiminnan riittävän ajoissa?
- työvälineet poikkeavat täysin toisistaan?
- ei ole yhteistä tapaa toimia, eikä tekemisen tavat eivät ole yhteensovitettavissa?
- ei ole harjoiteltu yhdessä?
- ei arvioida ja kehitetä määrätietoisesti yhteistyötä ja yhteistyön tuottamaa suorituskyvyn summaa?
- ei tunneta luottamusta?

KUJA2:

Kuntien ja maakuntien jatkuvuudenhallinta -projekti

Aki Pihlaja
Projektipäällikkö

KUJA2-projekti pähkinäkuoressa

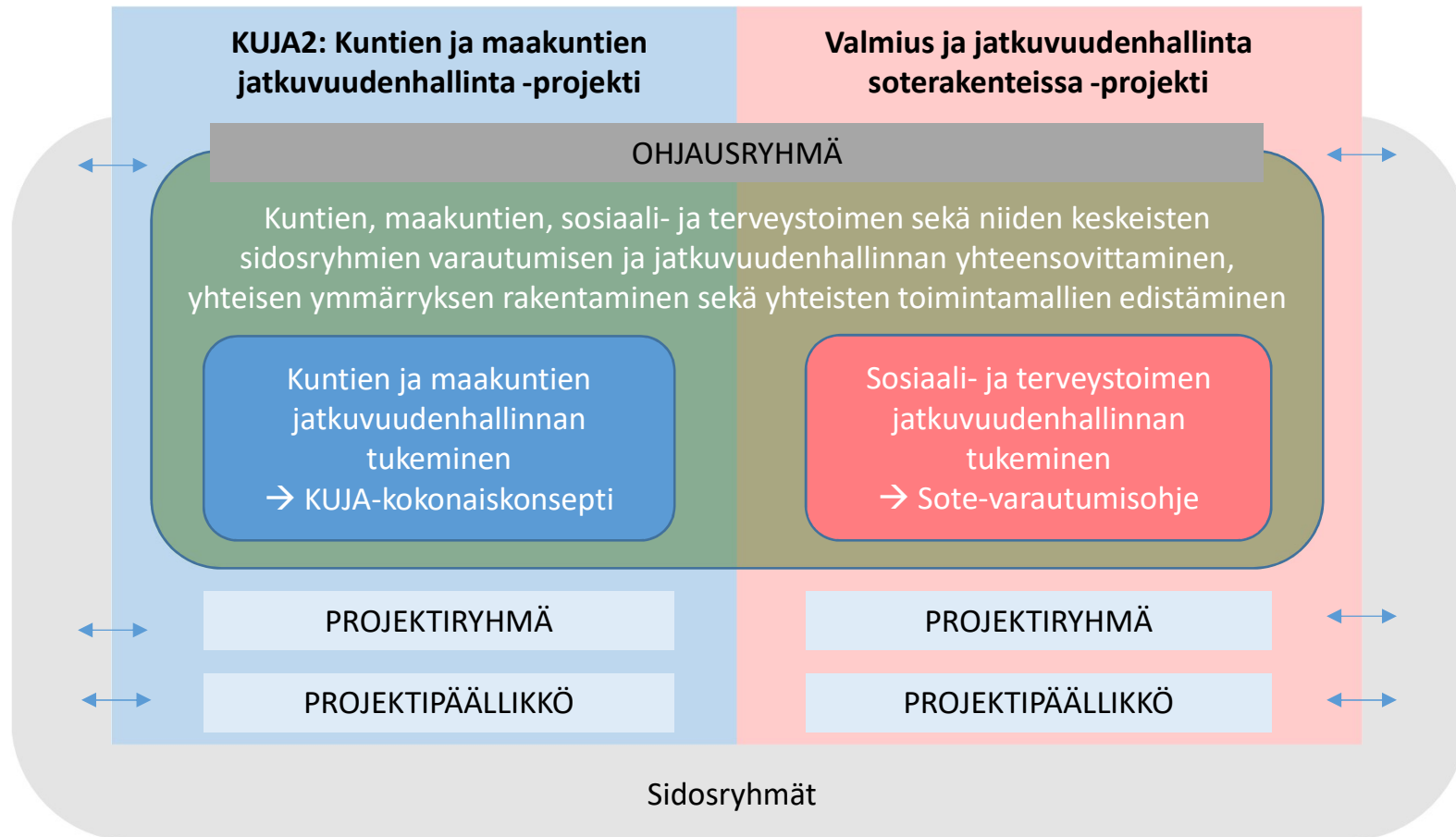
- Omistaja: Suomen Kuntaliitto ry
- Rahoittaja: Huoltovarmuuskeskus
- Toteutus: 4/2017 - 3/2019
- Laaja poikkihallinnollinen ohjausryhmä ja projektiryhmä
- Projektipäällikkö: Aki Pihlaja

- Tarkoitus tiivistettynä:
  - 1) tukea kuntia ja tulevia maakuntia varautumisen sekä jatkuvuudenhallinnan kehittämisessä
  - 2) Edistää kuntien ja maakuntien sekä niiden keskeisten sidosryhmien yhteistoimintaa, varautumisen yhteensovittamista sekä yhteistä ymmärrystä varautumiseen liittyen

KUJA2-projektin taustoja

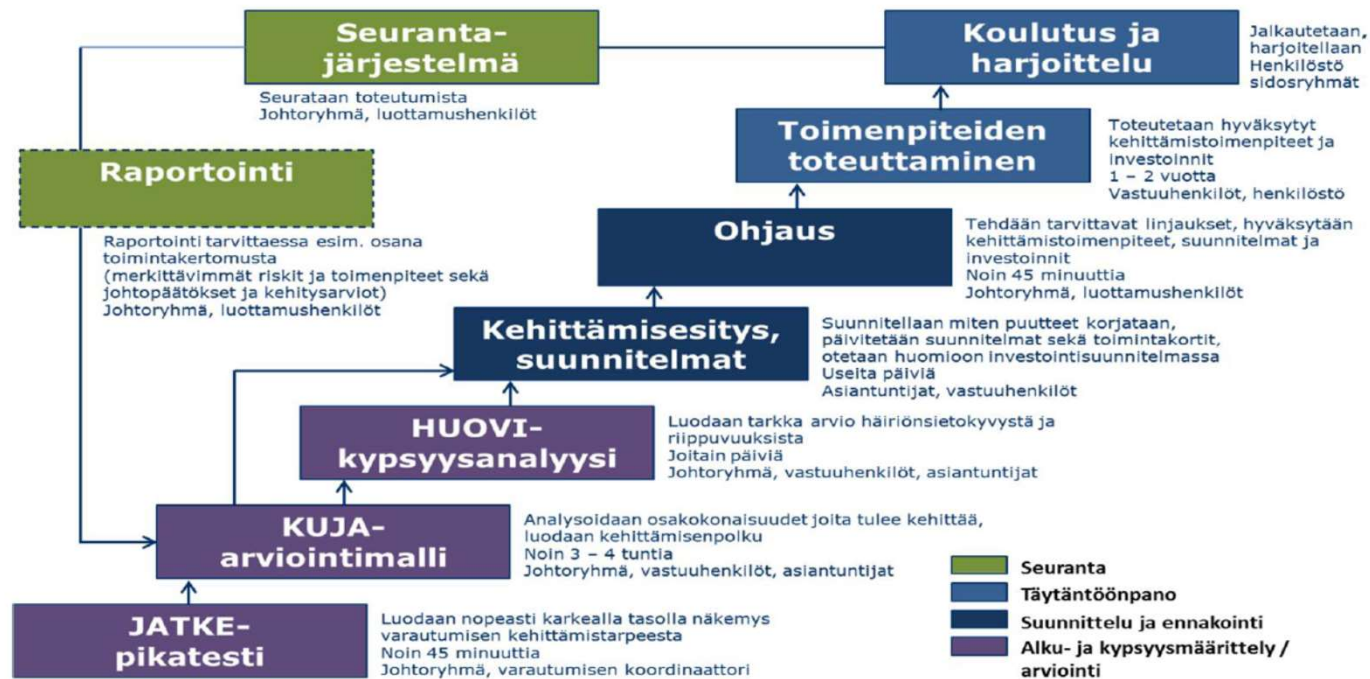
- Tarve mukautua nopeasti muuttuvaan toimintaympäristöön sekä tilannekuvan/-ymmärryksen parantaminen
  - » Mm. yhteiskunnalliset muutokset, demografinen kehitys, ulkoinen ja sisäinen turvallisuus, uhkakuvien muutokset, kyberulottuvuus, teknologinen kehitys, taloudellinen epävarmuus, verkostojen välttämättömyys jne.
- Kuntien muuttuva rooli ja tehtävät (erityisesti maakunta- ja soteuudistus)
- Uusi toimija ja toiminnan taso – maakunta
- Varautumisen yhteensovittamisen roolit ”SM-maakunta-kunta”
- Maakunnallisten pelastuslaitosten rooli kuntien (ja maakuntien) varautumisen tukemisessa
- Kuntien rajalliset resurssit (erityisesti pienet kunnat)

- **Tahtotila: Kunta- ja maakuntapalveluiden laadun sekä toimintavarmuuden parantaminen, tavoitteiden saavuttamisen varmistaminen, sujuva yhteistoiminta**

KUJA2 - Toiminnalliset tavoitteet

1. KUJA-konseptin työvälineiden ja käytön kehittäminen
2. Varautumisen uudistuvan lainsäädännön sekä valtakunnallisten tahtotilojen toteuttamisen tukeminen kunnissa ja maakunnissa
3. Kuntien ja maakuntien varautumisverkoston toiminnan käynnistäminen
4. Maakunnallisen varautumisen yhteensovittaminen Elvar-toimikuntien kanssa
5. Esiselvitys tarpeista liittyen maakunnallisen varautumisen yhteiseen tietojärjestelmään
6. Suositus satamien kokonaisvarautumisesta ja varautumisen omistajaohjauksesta

KUJA-kokonaiskonsepti

A close-up photograph of a child's hands. The child is wearing a red dress with a pattern of blue and yellow flowers. They are holding a brown marker over a white tray filled with various colored markers (blue, purple, green, yellow, pink). The tray is on a dark wooden table. The background is slightly blurred, showing a red and white striped object.

Valmius – ja jatkuvuudenhallinta soterakenteissa

Projektipäällikkö Tove Ruokoja

Pähkinäkuoressa

- Kotipesä Suomen Kuntaliitto
- Rahoittaja Sosiaali- ja terveysministeriö
- Ajankohta 3/2017-3/2019
- Laaja poikkihallinnollinen ohjausryhmä ja projektiryhmä
- Projektipäällikkö: Tove Ruokoja

Projektin tavoitteet

- Kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen järjestelemää ja tasoa vastaamaan nykyaikaisia uhkakuvia
- Kehittää ja vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon roolia turvallisuustoimijana
- Parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon sisäistä tilannekuvan muodostamista ja välittämistä sekä häiriötilanteiden hallintaa
- Huomioida paremmin sosiaali- ja terveydenhuollon jatkuvuudenhallinta sekä yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä yksityisen palvelutuotannon rooli varautumisessa

Keinot

- Luodaan uusi valtakunnallinen valmiussuunnitteluohje sosiaali- ja terveydenhuoltoon
- Yhdessä Kuja2 –projektin kanssa tuetaan maakunnallisten varautumisen verkostojen käynnistystä ja toimintaa
- Luodaan sosiaali- ja terveydenhuollolle oma varautumisen verkosto ja löydetään sille kotipesä
- Huomioidaan tarve sosiaali- ja terveydenhuollon kyberturvallisuusohjeelle
- Jalkautetaan ohje osana sotemuutoksen valmistelua
- Ensihoitokeskusten roolin vahvistaminen jatkossa varautumisen osalta

Keskeistä uutta

- Painopiste poikkeusolojen suunnittelusta jatkuvuudenhallintaan ja häiriötilanteisiin
- Salassapidon kulttuurista etukäteen informoimiseen ja yhteiseen suunnitteluun
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden ja potilaiden erityistarpeet ja eettinen näkökulma
- Sosiaali- ja terveydenhuollon riskit: syrjäytyminen, radikalisoituminen yms yhteiskunnan ilmiöt
- Sopimusyhteiskunta ja yhteistyön korostuminen
- Toipuminen